STICUSA
KNIPSELKRANT 111

DE BEURS Maandag 6 januari 1986

Na bijna kwart eeuw

CORRIE TRESFON NEEMT VAN MUZIEKSCHOOL AFSCHEID

WILLEMSTAD - Na 23 jaar verbonden te zijn geweest aan de muziekschool, waarvan ruim veertien jaar als directrice, gaat mevrouw Corrie Tresfon de muziekacademie verlaten. Mevrouw Tresfon blikt terug op een produktieve periode ofschoon --door gebrek aan financiele middelen de muziekschool in haar groei werd geremd.

Corrie Tresfon

Corrie Tresfon trad in 1963 als celliste en pianolerares in dienst van de Stichting Curacaose Muziekschool, dat toentertijd gevestigd was te Scharloo nummer 5. Deze stichting ging in 1970 failliet en werd een jaar later door het Curacaos Cultureel Centrum overgenomen onder de naam CCC Muziekacademie. Corrie Tresfon werd benoemd tot directrice en de academie werd ondergebracht in enkele lokalen te Scharloo nummer 1. De school bestond op dat ogenblik uit ongeveer 100 leerlingen en vijf docenten.

In 1972 vond de tweede verhuizing plaats en werd de muziekacademie geplaatst in het toenmalig gebouw van de SNAV, waar nu de International School gevestigd is. De Shell had echter de ruimte zelf nodig en de academie moest opnieuw een ander onderkomen zoeken ditmaal aan de Margrietlaan. Hier kregen zij van de academie drie huizen ter beschikking, die gebruikt mochten worden tot het gebouw aan de Koninginnelaan opgeleverd kon worden. In 1976 kon de muziekacademie dan eindelijk haar intrek nemen aan de Koninginnelaan en tot op de dag vandaag is het instituut daar gevestigd.

De muziekacademie bestaat nu uit zo een 700 leerlingen en heeft 20 docenten in dienst. Het merendeel van de leerlingen is in de leeftijdsgroep van acht tot vijftien jaar

Trots

Corrie Tresfon is er vooral trots op in de ruim veertien jaar dat zij de leiding heeft gehad van de muziekacademie een goede bibliotheek te hebben opgebouwd. "Zoals bekend is er niet veel literatuur te koop op het gebied van muziek en hetgeen er is beperkt van omvang. Alle boeken moeten ook nog uit het buitenland worden besteld. Met behulp van subsidie is het ons gelukt een erg goede bibliotheek op te bouwen. Niet alleen is er literatuur over muzieklessen, maar ook over componisten en muziektheorie", wist Corrie Tresfon te vertellen.

De muziekacademie bestaat nu voor het grootste gedeelte uit Curaçaoënaars. Corrie Tresfon: "Toen ik de school overnam waren er alleen maar Europese Nederlanders. Ik heb meer dan ook bewust op gericht om meer lokaal talent aan te trekken. Nu zijn we dan ook zo ver dat 90 tot 95 procent van de leerlingen bestaat uit Curacaoënaars".

Echter niet alles is rozegeur en maneschijn. Zo kan zij het niet verkroppen dat lokale muzikanten die een muzikale opleiding hebben gevolgd niet de kans krijgen om les te geven. Zij is er dan ook een groot voorstander van dat deze muziekleraren in de gelegenheid worden gesteld om les te geven en hiervoor een redelijk salaris ontvangen.

Lesgeld

Ook wat betreft de hoogte van het lesgeld moet volgens haar verandering in komen. De academie wordt door voornamelijk kinderen van middenstanders bezocht, omdat het lesgeld niet te hoog is, maar ook niet al te laag. Zij hoopt dat in de nabije toekomst het lesgeld gekoppeld wordt aan het salaris van de ouders. Indien het inkomen van de ouders hoog is zal er meer lesgeld moeten worden betaald en indien deze laag is minder. Hierdoor krijgen de kinderen uit de lagere inkomensgroep meer kansen om hun muzikale talenten uit te breiden. Per jaar worden er wel 5 tot 15 beurzen verstrekt, maar dit is bij lange na niet genoeg. Er loopt zoveel talent rond en dat is op de academie vooral te merken aan de gitaarafdeling die de laatste jaren erg sterk gegroeid is. Dit betekent ook dat de kinderen beseffen dat er veel gebreken in hun spel zijn. Ook is de opleiding een goede stap in de richting van een verdere opleiding.

Want na het bereiken van de getuigschriften A, B en C is men bijna klaar om het toelatingsexamen voor het conservatorium af te leggen.

Opgevallen

Tot slot moest het Corrie Tresfon nog van het hart dat de Curacaoënaars een bijzonder talent voor muziek hebben. In de ruim 22 jaar dat zij verbonden is geweest aan de muziekschool is het vooral opgevallen dat men beschikt over een uitstekend ontwikkeld muzikaal geheugen. Terwijl in Westerse landen de kinderen muziek leren door middel van het noten lezen, is het voor kinderen op Curaçao heel natuurlijk om de akkoorden te onthouden.

Corrie Tresfon: "Curacaoënaars beschikken over een melodisch en harmonisch zeer goed muzikaal geheugen. En uit de grote belangstelling voor de muziekacademie is ook duidelijk te zien dat de kinderen beseffen dat je wel de noten moet leren lezen. Indien je dat onder de knie hebt bereik je er een veel grotere wereld mee".

Van 22 tot en met 26 februari

SYMPOSIUM OVER LITERAIRE BETEKENIS VAN COLA DEBROT

WILLEMSTAD - Van 22 tot en met 26 februari zal op de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) een symposium worden gehouden over de literaire betekenis van Cola Debrot. Het symposium wordt georganiseerd door het Cultureel Centrum Curacao, het Instituto Lingwistiko Antiano (Antilliaans Talenbureau) en de UNA, met steun van de Sticusa.

Tijdens het vijf dagen durend symposium zullen door een aantal inleiders een aantal lezingen worden gegeven gevolgd door een gedachtenwisseling. De inleidingen zullen gehouden worden door Frank Martinus, Ronnie Severing (beiden uit Curacao), Frans Booi (Bonaire), Alette Beau Beaujon en Wim Rutgers uit Aruba en prof. Dr. Oversteegen en Dr. Lou Lichtveld, die uit Nederland overkomen. Oversteegen is werkzaam aan de Universiteit van Utrecht en is op het ogenblik bezig met het schrijven van een biografie over Cola Debrot. Hij heeft o.a. meegewerkt aan de bundel verzamelde werken van Debrot. Dr. Lou Lichtveld is beter bekend onder de schrijversnaam Albert Helman.

De Sticusa betaalt de overtochtkosten van de inleiders uit Nederland en grotendeels de overtochtkosten van de inleiders uit Aruba en Bonaire. Het restant van de kosten wordt gedragen door het Cultureel Centrum Curacao.

Aandacht

De heer Frank Martinus, hoofd van het Instituto Lingwistiko Antiano, bracht tijdens een gistermiddag gehouden persconferentie naar voren dat door het organiseren van symposia de werken van Antillianen op een meer constitente manier de aandacht krijgen. Volgens de heer Martinus is er wel een Debrotprijs, die jaarlijks wordt uitgereikt, maar indien er niets gedaan wordt weet over tien jaar niemand meer wie Debrot is. Martinus: "Dit zelfde geldt voor alle oude Antilliaanse schrijvers zoals onder andere Pierre Lauffer. We worden, als er niets aan gedaan wordt, een volk dat de culturele literaire waarden niet bijhoudt. Dit symposium heeft dan ook geen karakter van een lezing, maar moet meer gezien worden als een cursus over Debrot".

Buitenland

Cola Debrot heeft een groot gedeelte van zijn leven in het buitenland doorgebracht. Daar heeft hij niet alleen veel over geschreven, maar is ook veel over hem geschreven. Debrot zelf heeft weinig of nooit in het papiaments geschreven.

Wel dient te worden opgemerkt dat hij een Antilliaan was, die in het Nederlands schreef vanuit een erg papiamentse inborst.

Symposium

Het symposium vangt aan op woensdag 22 januari en duurt vijf dagen. De tijdstippen zijn zodanig gehouden dat de organisatoren een maximale deelname verwachten. Men heeft de lezingen geconcentreerd in de namiddagen en deze vangen aan om vier of vijf uur. Hierdoor worden ook veel scholieren en studenten in de gelegenheid gesteld het symposium bij te wonen.

Met het oog op een maximale deelname zijn ook de deelnamekosten erg laag gehouden. De inschrijvingsprijs voor het gehele symposium bedraagt tien gulden, maar de mogelijkheid bestaat om gratis afzonderlijke onderdelen bij te wonen.

Het symposium wordt op zondagochtend 26 januari besloten met een panelforum. Deze zal onder leiding van Frank Martinus staan en als leden zullen in het panel zitting hebben Ronnie Severing, Alette Beaujon, prof. Oversteegen en Lou Lichtveld.

Vermeldenswaard is dat alle deelnemers aan het symposium een bibliografie zullen krijgen, die is samengesteld door de bibliothecaresse van de UNA, mevrouw Maritza Eustatia.

Hierin zal een overzicht gegeven worden van wat er van en over Debrot is verschenen en waar deze op de Antillen verkrijgbaar zijn.

INGEZONDEN

HET SLECHTSTE OOIT OP MEDIA GEBIED VERTOOND

Het wordt langzamerhand tijd, dat er iets gezegd en geschreven wordt over ons nationale TV-station, TeleCuraçao, want ik heb het gevoel, dat de verantwoordelijken het daar zelf niet meer zien zitten. Het peil van de uitzendingen van dit medium is zo laag gezonken, dat het voor iedere consument thuis, maar het beste is om een TDS-systeem te bestellen of een ATARI-spel (bijv. Stargate of missilecommand!) op de TV aan te sluiten.

Hoe is het mogelijk, dat avond aan avond op kosten van de gemeenschap en bedrijven dergelijke banale programma's uitgezonden worden?! Er is niet eens een greintje orde of beleid te ontdekken in de meest eenvoudige handelingen van dit station. Gelukkig is er nog het Departementu pa Cultura i Education, die het zinkende schip drijvende moet houden! Is het dan niet mogelijk, mijne heren, om één lokaal programma van NIVEAU te maken, of moeten alle alfabeten op dit eiland blijven zuchten en kermen onder de dictatuur van het cultureel -analfabetisme van ons nationaal TV-medium?

Avond aan avond het gezeur over Carnaval; dweilerige interviews (waar geen mens één stuiver van begrijpt door de onverstaanbare interviewer en onsamenhangende antwoorden) politiek infantiele (niet bewuste) programma's, waar steeds maar weer dezelfde gezichten en dezelfde zwetsverhalen herhaald en herhaald worden! En dan zullen we het maar niet over de abominabel slechte, voornamelijk Amerikaanse films hebben, en laten we maar helemaal niet reppen over de eindeloze reclamespots, die op de meest ongelegen momenten onze huiskamers ingeslingerd worden (Lusa ta baas?!) En laten we maar liever zwijgen over de technische fouten en gebreken, die steeds maar weer om de zoveel tijd (meestal twee à drie dagen) op duiken. En wij maar als

"Art in Avila" exposeert olieverfschilderijen van Wim Snelders

Subtiele Kleuren Strak Lijnenspel

Wim Snelders lijkt er een traditie van te maken om jaarlijks te exposeren; in 1985 in Puerto Rico, in 1984 in het Curacaosch Museum, in 1983 in Amsterdam en nu, in 1986, weer in Curacao, ditmaal in het Avila Beach Hotel. Hij doet in zijn vrije tijd waarschijnlijk maar twee dingen: ...kenen en schilderen.

Op deze expositie zijn 19 werken te zien, waarvan er drie niet te koop zijn: nr. 18 en nr. 19 (in bruikleen afgestaan) zijn oudere werken die dienen als vergelijking met zijn huidige schilderijen; nr. 1 (drie voorstudies), schetsen van een landschap te St. Jorisbaai, is bedoeld als verantwoording. Duidelijk herkenbaar de "krabbels" van een architekt (die hij dan ook is): massa's, vormen, spelend met ruimte en begrenzingen daarvan. De "verantwoording" van dat eerste werk is voor mijzelf overbodig, wie zich openstelt voor zijn werk kan zien dat er niet zondermeer "maar wat gekladderd is", maar dat Wim Snelders per schilderij een proces heeft doorgemaakt van vormgeving, lichtval en kleuren en daarbij emoties weet op te roepen van ruimte, van wijdsheid. Voor niet iedereen zullen zijn werken toegankelijk zijn: het is non-figuratief, er zijn geen personen of zaken in duidelijk herkenbare vormen te zien (behalve de nrs. 17 tot en met 19). Hij werkt in vlakken, de olieverf bewerkend met het paletmes, met in het eindresultaat twee, hooguit drie dominerende kleuren.

Lichtimpressies

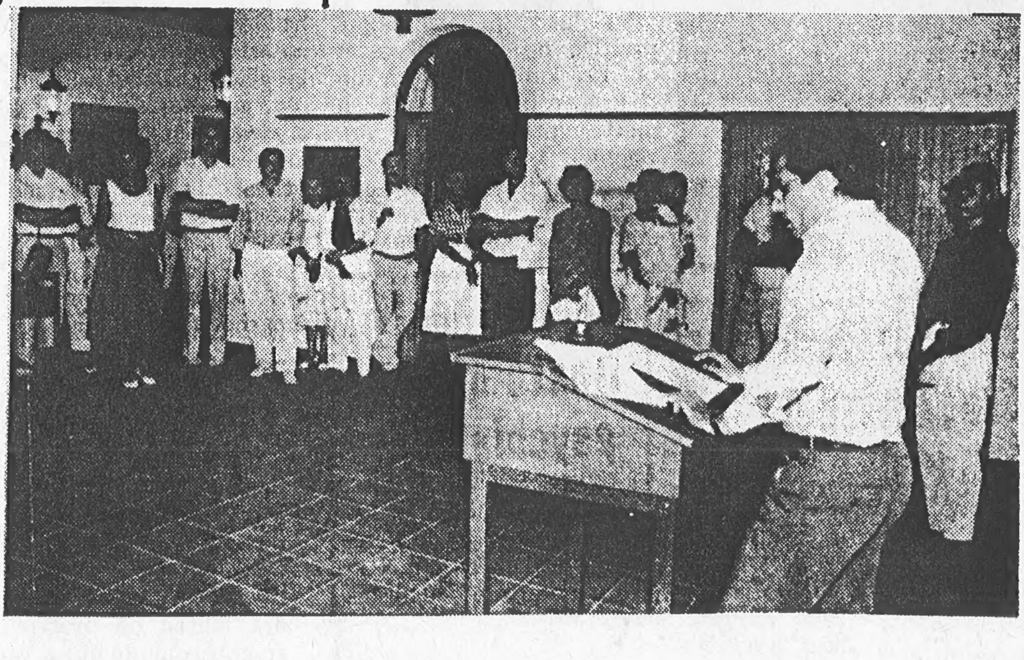
In een oude folder over zijn werk worden overeenkomsten getrokken met het kubisme, maar het huidige werk van Snelders vertoont voor mijn gevoel meer "abstract impressionisme", het duidelijkst tot uiting komend in de werken 2 tot en met 7, waarin bestaande landschappen, zonder kriebelige détails, zijn teruggebracht tot lichtimpressies en over elkaar schuivende vlakken. Prachtig! Ondanks de, volgens de prijslijst, antilliaanse landschappen, doen de kleuren ervan (overheersend groen-gele en zachtblauwe tinten) me eerder denken aan het licht van een Franse lente dan aan Curacao, hetgeen wat mij betreft geen diskwalificatie inhoudt: "net-echt" curacaose landschappen kunnen we bij andere schilders vaak genoeg bewonderen. Een nieuwe aanpak van een bekend onderwerp is heel verfrissend en het resultaat is zeker geslaagd te noemen.

Het broeierige van een tropennacht op Curacao of elders (althans dat laatste stel ik me voor, afgaande op de verhalen, vroeger, van mijn indische moeder en Surinaamse grootvader), de helderheid van lichtjes die in een Europese nacht nooit bereikt wordt, is treffend gevat in "Caribbean Night" (nr. 14).

Drie van de getoonde werken vond ik persoonlijk minder mooi. Nr. 8 en nr. 9. "Landscape at the sea I en II" en nr. 17 "Burning Landscape". Van de eerste twee spraken de kleuren me niet zo aan, ik miste het sprankelende licht dat in zijn andere werk wel te zien is, al was de com-

vervolg p.4

WILLEMSTAD - De heer M. Elias opent de expositie in het Avila Beach Hotel. Links Joke Snelders en daarnaast Wim Snelders.

vervolg: slechtste op media-gebied

idioten opbellen om te vragen, wat er met het beeld aan de hand is!

Gelukkig zijn er nog enkele (en zeker niet Rikesa Universal, alleen het woord al!!) onafhankelijke programmakers, die het nog af en toe de moeite waard maken om je TV op kanaal 8 af te stemmen.

Zijn we op Curaçao werkelijk zo cultureel onderontwikkeld, dat we zulke banaliteiten moeten slikken of is het vanwege de NOVELA- en TUMBA-mentaliteit van bepaalde sociale groeperingen, waar de rest van de burgers onder moet leiden?

TeleCuraçao, besef nu toch eindelijk, dat je een pioniersfunktie hebt op weg naar onze Culturele Ontwikkeling. Hou de mensen toch niet dom, maar voedt ze op, leidt ze! En als jullie daar niet toe in staat zijn, ga dan 1 jaar stage lopen bij CBS of NOS of WDR of waar dan ook. En laat dan bijvoorbeeld een crew van bovengenoemde stations het voor een tijdje van jullie overnemen, dan hoef ik tenminste geen TDS-system aan te schaffen. Tony Monsanto, beeldend kunstenaar alhier.

Met medewerking van Sticusa en het CCC:

FILMLIGA CURACAO BRENGT HAANSTRA FESTIVAL

WILLEMSTAD - De vereniging Filmliga Curacao werd op 11 december 1950 opgericht met als doel de studie van en de bevordering van het inzicht in de film als kunstuiting en de bevordering van de filmkunst zelf. Van eind 1973-1980 werden de aktiviteiten van de Filmliga tijdelijk gestaakt, waarna de vereniging weer geaktiveerd werd.

In het 35ste jaar van haar bestaan kan de Filmliga haar leden, dankzij spontane medewerking van de Sticusa en het Cultureel Centrum Curaçao en de bereidwilligheid van de heer Bert Haanstra, een HAANSTRA FESTIVAL aanbieden.

Bert Haanstra (geboren in Holten, Overijsel, op 31 mei 1916) wordt gerekend tot de 50 beste cineasten ter wereld. In de loop der jaren werden zijn films talloze prijzen toegekend op festivals over de gehele wereld, zoals in Cannes, Montevideo, New York, Salerno, Yorkton, Johannesburg, Venetië, Rome, Berlijn, Buenos Aires, Locarno, Mexico, Moskou, Brussel, Pakistan en niet te vergeten Hollywood (1960 een Oscar voor GLAS)!

De Filmliga Curaçao is zeer vereerd dat Bert Haanstra tijdens het Haanstra-festival op Curacao aanwezig zal zijn om zijn films toe te lichten. Het HAANSTRA FESTIVAL zal plaatsvinden in Theater De Tempel en is toegankelijk voor de leden van de Filmliga. Voor zover er nog plaatsen beschikbaar zijn in de zaal, is introduktie mogelijk. Vóór de voorstellingen bestaat er gelegenheid zich op te geven als lid van de Filmliga Curaçao.

Het programma van het HAANSTRA FESTIVAL ziet er (behoudens tussentijdse wijzigingen, die in de lokale dagbladen bekend gemaakt zullen worden) als volgt uit:

ZATERDAG 18 JANUARI
Aanvang 20.30 uur:
Voorfilm:
GLAS
Hoofdfilm:
DOKTER PULDER ZAAIT PAPAVERS

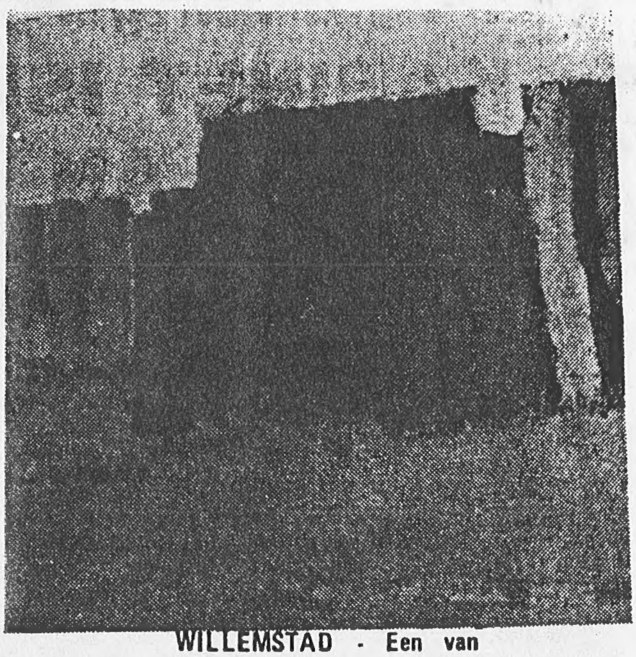
ZONDAG 19 JANUARI
Aanvang 20.30 uur:
Voorfilm:
NEDERLAND
Hoofdfilm:
BIJ DE BEESTEN AF

MAANDAG 20 JANUARI
Aanvang 20.30 uur:
Voorfilm:
NATIONALE PARKEN: NOODZAAK
Hoofdfilm:
DE STEM VAN HET WATER

DINSDAG 21 JANUARI
Aanvang 20.30 uur:
Voorfilm:
STRIJD ZONDER EINDE
Hoofdfilm'
VROEGER KON JE LACHEN

WOENSDAG 22 JANUARI
Aanvang 20.30 uur:
Voorfilm:
ZOO
Hoofdfilm:
EEN PAK SLAAG

vervolg: subtiele kleuren ---

WILLEMSTAD - Een van Wim Snelders' oudere werken "San Pedro".

positie van vooral nr. 8 wel heel goed uitgebalanceerd en de derde, Burning Landscape, niet omdat..... ja, waarom eigenlijk? Te Oranje? In de oranje-blauwige werken "San Pedro" stoorde het oranje me niet. Misschien omdat ik het gevoel heb dat "Burning Landscape" een zijsprong is van Wim Snelders, een experiment, dat buiten de overigens zo consequente opzet van de rest van de tentoonstelling valt.

Kubisme, abstract, neo-impressionisme: ik heb het idee dat Snelders nog lang niet aan "het eind van de rit" gekomen is. Een eigen stijl, een eigen handschrift, begint zich steeds duidelijker af te tekenen in zijn werk.

Ik ben benieuwd naar de tentoonstelling van volgend jaar. Deze is te zien tot 27 januari.

Marjo Nederlof.

DE BEURS Donderdag 16 januari 1986

Onderwijs is van ouders, niet van beleidsvoerders'

FRANK MARTINUS ARION WIL PAPIAMENTSE SCHOOL BEGINNEN

WILLEMSTAD - Frank Martinus Arion (en de "Oudercommissie voor een Kreatieve School in het Papiamentu") willen hun kinderen graag naar een Papiamentstalige school zien gaan, zoals de wet mogelijk heeft gemaakt. Zo staat in een communiqué, dat door genoemde oudercommissie is uitgegeven. De commissie bestaat uit een 15-tal bezorgde ouders, (waarvan er verschillende bij het onderwijs betrokken zijn) die het wachten, en vooral het praten beu zijn, en metterdaad willen beginnen aan de school, met Papiaments als introduktietaal.

Men herinnert eraan, dat op de Bovenwinden de kinderen al jarenlang hun schoolloopbaan in de moedertaal aanvangen. Op Saba is men er zelfs toe overgegaan om het Engels op de gehele basisschool te introduceren. En het enige wat men op Curacao doet, is het Papiamentu als vak introduceren, stelt de oudercommissie teleurgesteld vast.

Papiamentu

Het is niet alleen het Papiamentu, waar men bij de school, die in 1987 realiteit moet zijn, aan denkt, zo vertelt mevrouw Martinus, toen wij nadere informatie vroegen. Het Papiamentu is weliswaar instruktietaal, maar het vakkenpakket moet dusdanig zijn dat alle mogelijkheden van de kinderen ontwikkeld worden op een eenvoudige, en duidelijke manier. De andere talen zullen vroeg worden bij gebracht. En hoewel men tegen "partieel" Papiaments op school is, zal het Nederlands toch ook zijn plaats moeten hebben in het programma, gezien het belang van deze taal in de gemeenschap. Men is ook niet zo bang voor de aansluiting, ná de basisschool. Met de methode, die men voor ogen heeft, zal het kind zijn Nederlands veel beter leren. Er zijn voor de eerste twee klassen al methodes voor rekenen en taal in het Papiamentu voorhanden. En voor vastlopen na die aanvangsklassen zijn de initiatiefnemers niet zo bang. Ze beschikken over voldoende inventiviteit om bestaand materiaal om te werken. Er is immers nog voldoende tijd om eraan te werken vóór '87. Ook de creatieve vakken zullen veel plaats krijgen in de school. (een meisje moet zelf haar auto kunnen repareren - waarom eigenlijk niet?)

Zoals het nu gaat, gaan vele kinderen de mist in. Er zijn veel problemen in het huidige schoolsysteem. We moeten aan het werk.

De autoriteiten zullen uiteindelijk mee moeten gaan met de stroming, die zich in de gemeenschap voordoet. Vooralsnog is het een kleine groep, die zich met deze nieuwe school bezig houdt. Maar men hoopt via berichtgeving over de ontwikkelingen van het initiatief meer en meer ouders te interesseren.

Dat hun Papiaments-talige school als test-case zal dienen, daar is mevrouw Martinus niet zo bang voor. Wel hoopt ze, dat men niet op deze school zal gaan zitten wachten. Hoe meer initiatieven er door anderen genomen worden, hoe beter dat is voor de ontwikkeling in de richting van het Papiamentu op school.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN Maandag 13 januari 1986

VOORSTEL TOT OPRICHTING STICHTING KUNSTROULATIE

WILLEMSTAD - De opening van de expositie van Wim Snelders in het Avila Beach Hotel op zondagmiddag werd verricht door de heer M. Elias. Tijdens zijn toespraak ging de heer Elias in op hetgeen Mr. Drs. A. Reinders kort geleden bepleitte tijdens de tentoonstelling van Roumen Skortchev. Bij de suggesties om tot een breder cultuurbeleid te komen werd toen door de heer Reinders onder andere gewezen op de mogelijkheid om op de overheidsbegroting een post op te nemen "aanschaf kunstwerken", ook wel bekend onder de naam "1 pct. Regeling", een regeling die onder die naam van toepassing is op alle nieuw te bouwen overheidsgebouwen in Nederland.

Dit voorstel valt samen met ideeën die al enige tijd leven in de privésector en bij het Curacaosch Museum om te geraken tot een bredere opzet van exposities over het gehele eiland. Niet alleen heeft dit geleid tot een expositie van lokaal gevestigde kunstenaars in de Zeelandia Sociëteit, vertelde de heer Elias, ook wordt er sinds enkele maanden een bescheiden expositie gehouden van diverse werken bij de Trustafdeling van het Maduro en Curielsgebouw te Salinja. De reacties van publiek en personeel op dit experiment zijn nogal uiteenlopend, maar toch bemoedigend.

Dat heeft de gedachte doen groeien om te trachten meer mensen met kunst in aanraking te laten komen door een vorm te vinden waarin kunst "naar de mensen toe gaat". "Het zou toch mogelijk moeten zijn om een vaste structuur op te zetten, waarbij lokaal gevestigde beeldende kunstenaars hun werk kunnen tonen aan een breder, nationaal en internationaal publiek", aldus de heer Elias. Door middel van een op te richten Stichting zou een rechtsvorm gecreeerd kunnen worden voor het organiseren van permanente exposities (op rouleerbasis) in al die gebouwen en op die plaatsen waar veel publiek komt: overheids- of privékantoren, bank- en trustgebouwen, hotels, de luchthaven, enzovoort.

"Voordeel van een rouleersysteem boven vaste aankopen (zoals bij de 1 pct. regeling - B&N) is dat aankopen al gauw als "gewoon" ervaren worden. Regelmatig nieuwe werken tonen wekt de belangstelling en prikkelt de nieuwsgierigheid. Uiteraard dient er een stelsel opgezet te worden voor een redelijke vergoeding vòor het in bruikleen afstaan van kunstwerken", meende de heer Elias.

"Tevens vraag ik, naar ik hoop namens allen hier aanwezig, om bij de bouw van het International Trade Centre. (dat een ideale plaats kan worden om kunstexposities op te zetten), rekening te houden met een voor het groter publiek permanent toegankelijke expositieruimte", besloot de heer Elias zijn inleiding.

INSPEKTEUR P. DE ROOY OVER INVOERING PAPIAMENTU BASISSCHOLEN

PAPIAMENTU NAAR SCHOOL? JA ! MAAR DAN WEL MET JAS EN DAS

WILLEMSTAD - In augustus, begin volgend schooljaar, wordt het Papiamentu als vak op de basisscholen ingevoerd. Achter de schermen wordt serieus gewerkt aan de voorbereidingen van deze innovatie. De laatste tijd werd er echter weinig bekend gemaakt over ontwikkelingen op het gebied van het moedertaalonderwijs.

Om enig inzicht te verkrijgen in deze materie had de Beurs een interview met de heer Paul de Rooy, Inspekteur voor het Basisonderwijs. Gezien de aktualtiteit van het onderwerp schreef de heer de Rooy een M.O.-scriptie, waarin hij een kritische beschouwing geeft op de invoering van het Papiamentu in het basisonderwijs. Om uitdrukking te geven aan de lange weg, die het Papiamentu al gegaan is, gaf hij zijn scriptie de titel: 'Papiamentu: 1984, 1985, 1986.....?'

Uit hoofde van zijn funktie is de heer de Rooy zeer geïnteresseerd in het Papiaments. 'Ik acht de taal, die een volk spreekt, zeer, zeer belangrijk.' De invoering van de Papiamentse taal in het basisonderwijs dient daarom goed voorbereid te worden. 'Toen de vlag van Curacao in juli 1985 werd ingevoerd, was het hele eiland als het ware in beweging. Over radio en televisie werd dagelijks informatie verstrekt vanwege de vlag. De invoering van het Papiamentu dient op eenzelfde wijze te geschieden. Er moet overheidsinformatie zijn en totale betrokkenheid', aldus de heer de Rooy.

Hoewel het Papiaments als vak, sinds 1979 wettelijk verplicht is, zal het per 1 augustus van dit jaar op de basisscholen worden ingevoerd. Ter voorbereiding van deze invoering werden in 1983 twee commissies in het leven geroepen.

Op eilandelijk niveau werd dat de KOMAPA, onder de toenmalige Gedeputeerde van Onderwijs, Winston Lourens. KOMAPA staat voor Grupo di Koordinashon i Maneho di Papiamentu; een coördinatie- en beleidsgroep, die zich bezig houdt met het gelijktijdig invoeren van het Papiaments in alle leerjaren van het basisonderwijs.

De STURINTRO (Stuurgroep Introductie Moedertaal), onder minister Jaques Veeris, houdt zich op landelijk niveau met dit onderwerp bezig en werd 24 juni 1983 opgericht.

Geschiedenis

Zoals de titel van de scriptie van de heer de Rooy al doet vermoeden moest het Papiamentu in 1984 reeds ingevoerd worden, waarna de invoering eerst tot 1985 werd uitgesteld en later tot augustus van dit jaar. Hoe is de geschiedenis van het invoeren van de moedertaal op onze eilanden?

Diverse pogingen werden reeds ondernomen tot het invoeren van het Papiaments. Inspecteur de Rooy schrijft in zijn scriptie: "...Reeds rond de jaren '50 beweerde men dat het peil van het onderwijs aan het dalen was, en onmiddellijk werd het Nederlands als de grootste boosdoener gedoodverfd ..."

Veel studie is verricht met betrekking tot de moedertaal. Daarbij is gebleken, dat het goed beheersen van de moedertaal van grote invloed is op het leren van andere talen. In 1986 verschijnt dan ook "Leerplan en Leidraad", waarbij de Moedertaalschool als model verschijnt.

Men wil naar Fries model te werk gaan: In het eerste en tweede leerjaar krijgen de kinderen onderricht in het Papiaments, en in de volgende klassen is Nederlands de voertaal.

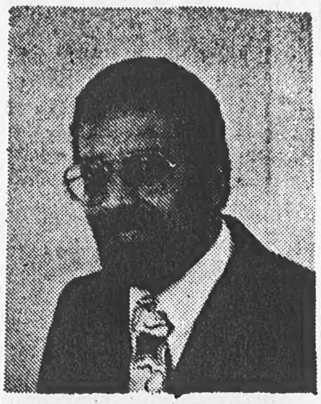
Het Papiaments komt dan als vak op het rooster. Dit kan vele voordelen brengen in de aanvangsjaren. Op grond van bovengenoemde onderzoekingen verwacht men dat ook het Nederlands tot betere resultaten zal komen, aangezien het primaire onderwijs heeft plaatsgevonden in de moedertaal.

In 1969 wordt het Pedagogisch Didactisch Bureau in het leven geroepen. In "Informatieblad I" van het Departement van Onderwijs wordt een uitvoerige uiteenzetting van het overgangsmodel van genoemde Moedertaalschool gegeven.

Vier kleuterleidsters, die zich in Nederland hebben georiënteerd, beginnen met een Papiamentstalig programma. Deze poging mislukt door diverse omstandigheden. Er waren bijvoorbeeld te weinig gegevens verzameld en geëvalueerd. Een rekencommissie en een leescommissie, die dan opgericht worden sterven een stille dood. Wel komt uiteindelijk de leesmethode "Lesa Bon" klaar.

In 1976 komt dan de Grote Commissie. Deze heeft tot taak: "De voorbereidende werkzaamheden, verband houdende met de invoering van het Papiaments in de basisscholen op Curacao te entameren, te doen leiden en te doen uitvoeren". De Grote Commissie verlaat het idee van een overgangsmodel en opteert voor een volledige Papiamentstalige school.

".... Nadat ook de Grote Commissie in een valkuil tussen de Centrale- en Eilandsregering valt en blijft liggen, wordt het weer stil rond het onderwerp Papiaments....", merkte de heer de Rooy bij zijn achtergrondstudie. 20 September 1982 wordt via een ministeriëel schrijven de hele gemeenschap er op geattendeerd, dat het Papiaments uitgeroepen is tot officiële schooltaal, en dat het Nederlands voorlopig de funktie van tweede taal zal vervullen. Het voortgezet onderwijs zal in het Nederland blijven plaatsvinden, en in de overgangsperiode zal aandacht besteed worden aan het optimaliseren van het Nederlands op de basisscholen. Informatiebijeenkomsten over deze nieuwe ontwikkelingen worden stopgezet, wegens gebrek aan belangstelling....

Inspekteur P. de Rooy

In 1984 wordt dan een protocol ondertekend, waarin de twee overheden hun plaats bepalen ten aanzien van de invoering van het Papiaments. In het schooljaar 84/85 zal het Papiaments als vak ingevoerd worden in alle klassen van alle basisscholen van het Eilandgebied Curacao. Voor het kleuteronderwijs en het speciaal onderwijs zal het Papiaments voertaal worden.

Waarom men de gedachte van de geleidelijke invoering, en die van de fasering heeft verlaten, en koos voor Papiaments gelijktijdig in alle klassen, werd niet duidelijk.

Voordelen

Verschillende voordelen bij het invoeren van Papiaments als vak worden opgenoemd. Zo kan de gemeenschap vertrouwd raken met het idee, dat Papiaments op school kan funktioneren, en de leerkrachten kunnen wennen aan het didaktisch handelen in de moedertaal. Leerlingen ervaren daarbij de waarde en het plezier van hun eigen taal; en de noodzaak maakt een snellere ontwikkeling van de schoolterminologie onvermijdelijk.

vervolg p. 7

Ook nadelen worden genoemd: De vakken lezen, rekenen en schrijven worden in de aanvangsklassen nog steeds in het Nederlands gegeven. Dit zijn immers de vakken met de grootste moeilijkheden. Ook het grote voordeel van het leren lezen, in een taal, waarvan het klanksysteem, de woordenschat en de syntaxis bekend zijn, gaat verloren. In het Papiaments wordt veelvuldiger dan in het Nederlands een klank verbonden met een teken. En aangetoond is, dat in landen waar de taal het zuiver-fonetisch-weergeven benadert, het leesonderwijs beknopt wordt met 25 procent tijd, en 50 procent materiaal.

L.O Papiamentu

In het PB 1979, no. 28 staat de Papiamentse taal angegeven als verplicht vak voor de eilandgebieden Aruba, Curaçao en Bonaire. Een van de consequenties hiervan is de eis, dat de leerkrachten naast hun onderwijsbevoegdheid ook de akte van bekwaamheid tot het geven van Papiamentu in het lager onderwijs (de L.O. akte Papiaments) moeten bezitten.

Een onderzoek naar de bekwaamheid in de Papiamentse taal in de scriptie bracht aan het licht, dat van de plm. 1050 mensen, die in het basisonderwijs werkzaam zijn, slechts 0,6 procent de akte in zijn bezit heeft. Uit het onderzoek is tevens gebleken, dat 32,5 procent een of andere cursus heeft gevolgd. Uiteindelijk is de conclusie, dat 67,5 procent helemaal geen cursus gevolgd heeft.

Voor hen kan echter een oplossing gevonden worden. De minister kan aan andere bewijzen van bekwaamheid, de bevoegdheid verbinden tot het geven van de Papiamentse taal in het basisonderwijs. Bijvoorbeeld door het volgen van een nascholingscursus als alternatief. "Zoals de feitelijke situatie zich voordoet, is het wachten op de KOMAPA", staat er in de scriptie. "Zij zorgen voor het lesmateriaal, curriculum, etc.".

Ook bleek men niet van de noodzakelijke ontwikkelingen op de hoogte te zijn. Het onderzoek wees uit, dat de besturen van de RK en de protestantse scholen zich niet voldoende konden oriënteren op de ontwikkelingen. Ook hoofden van scholen en inspecteurs, die toch een controlerende functie hebben, waren onvoldoende op de hoogte. Van de ondervraagde leerkrachten, gaf 72 procent te kennen niet over voldoende informatie te beschikken, en 81 procent was niet voorbereid. Een nascholingscursus of een gedetailleerde handleiding was voor velen een vereiste. Slechts het bestuur van de openbare scholen was wel op de hoogte. Op onze vraag met betrekking tot methoden, die beschikbaar moeten zijn antwoordde de heer de Rooy, dat hij van het bestaan daarvan niet op de hoogte is. De commissie KOMAPA is bezig met het verzamelen van lesmateriaal.

Moedertaalonderwijs

In verband met het dalende peil van het onderwijs in de vijftiger jaren, waarvoor het Nederlands als de "grote boosdoener", werd aangewezen, is het goed de situatie in Nederland zelf te vermelden. Ook daar bestond bezorgdheid over het moedertaalonderwijs. (de Nederlandse taal in dit geval!). En ook daar was achteruitgang merkbaar. Tot in universiteiten toe... In dit verband wijzen we op het rapport van minister A. Pais (juli '81), dat de ondertitel droeg: 'Er wort; steets meer fout gesgrefen.'

Een aanwijsbare reden voor de achteruitgang vergt een nader onderzoek. Maar de constatering --evenals op onze eilanden-- is schrikwekkend genoeg.

Op Curaçao begon het pleit voor de invoering van de moedertaal (het Papiamentu) --Pierre Lauffer en anderen-. De regering neemt een standpunt in. De Sitek ziet het belang van de eigen taal en entameerde het invoeren.

Vrees

De vrees voor de invoering van de moedertaal op onze eilanden is niet meer zo groot als voorheen, nu het Papiaments niet als voertaal, maar als een der vakken ingevoerd zal worden. Schoolresultaten, die onder de maat blijven, vinden niet noodzakelijkerwijs hun oorzaak in de Papiamentse taal. Inspekteur de Rooy: "De scholen, die als "goed" aangemerkt worden, hebben meestal een goede organisatie, bewustere leerkrachten-- meer gemotiveerde mensen. Ook de samenstelling van schoolpopulatie is anders.

Mensen, die langer op Curaçao blijven, zien dan ook geen moeilijkheden voor hun schoolgaande kinderen. Het zijn voornamelijk de kortverbanders, die bang zijn voor de aansluiting, als ze weer terug gaan.

Voor deze groepen zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden. De International School, waar Engels de voertaal is en die over de hele wereld gelijk opgaat met het programma, en de Stichting Nederlandse School, waar de voertaal zuiver Nederlands is.

Vóór Papiamentu

"Ik ben vóór Papiamentu op school", zegt de heer de Rooy nadrukkelijk. "Maar ik wil, dat het goed gebeurt. Hij heeft dan ook zijn bedenkingen over het verlaten van het zogenaamde Friese model, waarbij de eerste twee klassen in de moedertaal onderricht worden. Waarom dat idee verlaten werd is nooit bekend geworden. Er zijn ook geen experimenteerscholen geweest. Je kunt dus nooit de kinderziektes constateren. En één uur per dag op het programma is wellicht te weinig.

Er zijn zoveel factoren; de leerkrachten, het materiaal, de overdracht. Bovendien zijn er in de situatie tot augustus '86 nog zo'n 1000 mensen, die omgeschoold moeten worden!

Uit zijn onderzoekingen is gebleken, dat 19,5 procent van de ondervraagden tégen de invoering van het Papiamentu is. Dat is ruim 1/5 deel. En hoewel 63 procent vóór was (17,5 procent had geen mening) moet met de argumenten van de tegenstemmers ook rekening gehouden worden. Want als de man of vrouw vóór de klas niet áchter het streven staat, dan is het projekt gedoemd te mislukken. De communicatie is zo belangrijk; er is al zo weinig communicatie.

Met taal meer mens

"Als je je taal goed beheerst leer je denken. Dan leer je je gedachten te ordenen. Ik zou willen verwijzen naar het programma "Pueblo na Palabra", waarbij de mensen ook telefonisch hun gedachten kunnen vrijgeven over een bepaald onderwerp. Als je naar dat programma luistert, merk je dat er geen logische samenhang, geen continuïteit is in het denken van die mensen. Ik wil me niet schoonpraten; ik merk het bij mijzelf ook.

Het is zeer belangrijk het denken van de bevolking te ordenen. Ook het creatief denken".

Om te laten zien, dat dit ook daadwerkelijk kan --dat het Papiaments over genoeg woorden beschikt-- verwijst de heer de Rooy naar Dr. Antoine Maduro; dé kenner van het Papiamentu bij uitstek. De wijze, waarop hij zijn moedertaal beheerst toont overduidelijk aan welke mogelijkheden er in die taal verborgen liggen.

"Maar het is de educatie, die ontbreekt"; de literatuur, (waar momenteel hard aan gewerkt wordt!) is van groot belang voor de ontwikkeling van het Papiaments; boeken moeten herschreven en gecorrigeerd worden. Ook de functie van de kranten, die volgens een vaste spelling geschreven dienen te worden, is niet weg te denken.

"De taal maakt de mens meer mens. Daarom is alleen het beste goed genoeg", aldus de heer de Rooy. Het eist enorme voorbereidingen om te komen tot een Algemeen Beschaafd Papiamentu --maar het kan! Daarom moét er nascholing gegeven worden. De leerkrachten moeten niet halfslachtig voor de klas komen.

"Er gingen stemmen op het Papiaments bij wijze van spreken met T-shirt en sandalen aan naar school te sturen.

Ik ben er van overtuigd, dat het Papiaments met Jas en Das naar school moet! Nu gaan we iets invoeren, waarbij de ouders niet precies weten, wat er gaat gebeuren en ook de leerkrachten zijn onvoldoende voorbereid. Dus we moeten er samen iets aan doen, met de ouders.

En er moet iets gebeuren met de leerkrachten. De inspectie, de vakbonden, noem maar op. Het gaat om de moedertaal en dat is gemeenschapsbezit.

Daarom moet ook de hele gemeenschap worden ingelicht, zo eerlijk en objectief mogelijk. Zoals ik al zei: "Als we bezig zijn met de moedertaal, mag slechts het beste gepresenteerd worden".

B&N-gesprek met stuwende kracht Enid Hollander-Merkies

VERDIEND SUCCES VOOR ZJOZJOLI

WILLEMSTAD -- Wie zaterdagmiddag j.l. naar het televisieprogramma Telefiesta heeft gekeken zal met verbazing en enthousiasme gezien hebben hoe de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, Zijne Excellentie Professor Dr. R. Römer de derde langspeelplaat van het bekende kinderkoor Zjozjoli in ontvangst nam.

Verbazing omdat blijkt dat er erg veel talent aanwezig is. Mits goed begeleid. Het koor Zjozjoli bewijst met deze derde langspeelplaat opnieuw dat er hier op Curaçao veel kinderen rondlopen die goed en zuiver kunnen zingen. Bij de diverse tumba avonden twijfel je daar wel eens aan. De presentatie van het eerste exemplaar van de plaat had enkele weken geleden al plaats, maar nu kon men de opnamen zien van alle liedjes. De omgeving van landhuis Santa Barbara was een schitterend decor en maakte het af.

Stuwende kracht

Stuwende kracht achter de muzikale vorming van deze jongelui is Enid Hollander-Merkies. Naar aanleiding van dit programma en de plaat hadden wij een gesprek met haar. Al heel lang is ze zelf bezig met muziek en alles wat er mee te maken heeft. Ook haar drie kinderen zijn muzikaal. Ze weet zich altijd omringd door jongelui met muzikale aspiraties. De band die de achtergrond muziek van de plaat maakte bestaat uit acht leden, in leeftijd variërend van veertien tot achttien jaar. Aangezien het nog allemaal schoolgaande jongens betreft moet de muziek voorlopig op de tweede plaats blijven, hoewel er regelmatig wordt opgetreden., o.a. op het Peter Stuyvesant College en vorig jaar begeleidde de band een groep kleuters tijdens het Kinder Carnaval. Wat er met Carnaval dit jaar staat te gebeuren is nog niet zeker.

Fundashon Zjozjoli

Het kinderkoor Zjozjoli werd opgericht op 27 januari 1980. Samen met het echtpaar Rodriguez stak Enid erg veel tijd in het repeteren van kinderliedjes met haar koor, dat bestaat uit eenentwintig kinderen, variërend van vijf tot vijftien jaar. Na een jaar werd besloten over te gaan tot de oprichting van een Stichting. Om alles namelijk mogelijk te maken wat men van plan was, was geld nodig, en dan moet men een vorm kiezen waarin het mogelijk is geld te ontvangen en voor dat ene doel te gebruiken. De Stichting ontvangt veel hulp van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg. Want hoewel men door een fundraising actie van een weekend het gigantische bedrag van ruim tienduizend gulden bij elkaar bracht bleek dat toch niet voldoende te zijn om bijvoorbeeld voldoende instrumenten aan te schaffen. De bus waarin de kindertjes van Banda Abao een lift krijgen werd mede gefinancierd door het Prins Bernard Fonds, een instelling die culturele activiteiten stimuleert en financieel mogelijk maakt.

Platen

Bij het maken van de eerste langspeelplaten werd Enid reusachtig geholpen doordat niemand minder dan Doble R zijn mensen en tijd gratis ter beschikking stelde. Die platen werden een groot succes en dat maakte dat men ging werken aan een derde. Veel werk doet men nu echter helemaal zelf. De productie, de arrangementen, de muziek wordt zelf georganiseerd. Nu de plaat er eenmaal is, wordt de distributie door de leden zelf geregeld. Ook financieel probeert men zo onafhankelijk mogelijk te zijn. Als de bandleden bijvoorbeeld wat verdienen wordt dat geld besteed aan nieuwe instrumenten.

Natuurlijk moet je, om zoiets te kunnen realiseren een dosis talent in de tas hebben. Anders kom je er niet op om liedjes te gaan schrijven, die dan te voorzien van muziek en alle bijkomstige rompslomp er ook nog even bij te doen. Maar gedeeltelijk is dit ook gebeurd uit noodzaak. Vroeger leerde men op school vele liedjes, maar allemaal Nederlandse liedjes. Toen werd er op de scholen ook veel meer aandacht besteed aan zingen. De ouders van nu herinneren zich allemaal de liedjes van "Knaapje zag een roosje staan". Op de blanke top der duinen enz. Maar toen het steeds meer gewoonte werd Nederlands te vervangen door Papiamentu, bleek dat er maar bar weinig liedjes bestaan die geschikt zijn om door kinderen gezongen te worden. Kinderen hebben op heel jeugdige leeftijd maar een zeer beperkt stembereik. Dat groeit met de jaren wel uit tot een steeds groter bereik, maar het is heel moeilijk liedjes te vinden die door een koor als Zjozjoli, met kinderen die zoveel in leeftijd verschillen, gezongen kunnen worden. Daarom ook schrijft Enid veel van de teksten zelf en maakt er muziek bij die het voor de kinderen mogelijk maakt zuiver te zingen. Want zingen is sinds jaar en dag haar lust en haar leven. Zelf zingt ze ook heel graag, en heeft daartoe een aantal gedichten van Tip Marugg op muziek gezet en vertolkt deze bij speciale gelegenheden op uitnodiging. Bijvoorbeeld bij openingen van tentoonstellingen. Dan begeleidt ze zichzelf op de gitaar. Ook teksten van Ellis Juliana en Pierre Lauffer werden door haar, met toestemming van de familie op muziek gezet. En zo maakt ze dus helemaal nieuwe liedjes voor Zjozjoli. Wel vertelt ze er onmiddellijk bij dat het allemaal niet mogelijk zou zijn, repeteren, platen maken, optreden enz. zonder de geweldige hulp van o.a. de ouders van de leden van Zjozjoli. Zonder al deze mensen zou Zjozjolii niet kunnen draaien op de manier waarop het nu draait, en waar velen plezier aan beleven.

Met hoeveel liefde Enid de vorming van de kinderen ook voor haar rekening neemt, zij streeft er toch naar zichzelf overbodig te maken. Ze hoopt nog altijd dat er vroeg of laat weer een tijd zal komen dat muziekonderwijs niet langer, samen met de andere expressievakken, een stiefkind van het rooster zal zijn. Volgens haar is het van minstens evenveel belang dat een kind tekent, gymnastiek doet en zingt. Die vaardigheden dragen allemaal bij tot de vorming van een totaal mens. Als je bij het taal onderwijs een bepaald onderwerp bespreekt, kan je daar veel meer uithalen. Je kunt de kinderen erover laten vertellen, tekenen, etc. Zelf staat ze al jaren voor de klas en spreekt dus uit ervaring als ze zegt dat het helemaal niet zo is dat de tijd besteed aan expressievakken verloren tijd is. De kinderen kunnen na zo'n experiment zich weer beter concentreren op het volgende vak. Ze hoopt dan ook van harte dat ook op de P.A. m[illegible] doordrongen zal raken van deze feiten en de onderwijstechnieken zal willen aanpassen. Zolang dat echter nog niet het geval is gaat ze opgewekt verder met haar kinderkoor Zjozjoli, waarvan de naam sesamzaad betekent. Men koos voor deze naam omdat het ten eerste een leuk woord is, maar toch ook met een diepere betekenis: Voedzaam en gezond!!

Cootje Hack

DE BEURS ..
Vrijdag 17 januari 1986

TENTOONSTELLING STATUS APARTE

ORANJESTAD - [illegible] Openbare Bibliotheek heeft maart uitgeroepen als maand van de status aparte. Dit is ook de maand, waarin de officiele viering plaatsvindt. Hiervoor rekent de Openbare Bibliotheek op de medewerking van alle scholen en organisaties op het eiland in de vorm van één of meer werkstukken of projekten, die nauw verband houden met de status aparte.

Het werkstuk kan een handwerk, schilderij, toneelstuk, verhaal, film enz. zijn. De bedoeling is van al deze werkstukken en projecten een grote tentoonstelling te organiseren.

Met de organisatie zijn belast: Vito Oduber, Roque Dirks, Mireya Laclé, Belkys Flores en Maya Werleman, allen van de Openbare Bibliotheek, waar men ook terecht kan voor nadere inlichtingen.